

eiXamplem

Butlletí de l'ANC de l'Eixample, Sant Antoni i Les Corts

Gener 2021 - Número 25

Editorial

Fa uns mesos, el barri i, per extensió, la ciutat veuen amb neguit i també esperança que s'apropen uns canvis de què se'n parla ja fa molts anys: cal que l'Hospital Clínic s'engrandeixi.

Tothom que hagi estat ingressat en aquest hospital o hi hagi tingut algun familiar ha vist com d'atapeït és des del punt de vista assistencial i s'hi afegeix que també hi fan docència (Facultat de Medicina de la UB) i investigació.

El neguit ve de la possibilitat que l'extensió del nou Clínic ocupi l'espai de l'Escola Industrial i es destrueixi l'important patrimoni modernista d'aquestes quatre illes de l'Eixample, deixant el veïnat sense cap lloc per a l'esport. Més ciment i menys espais verds en un barri que ja està prou saturat.

No tenim cap dubte que els veïns i, per extensió, els barcelonins no permetrem que el patrimoni arquitectònic de la ciutat desaparegui. D'això, ja en tenim constància amb la lluita ciutadana per la defensa de la Casa Golferichs, que finalment va quedar per al barri.

Parleu amb veïns i coneguts, feu-los saber què podem perdre i lluitem per guanyar-ho tot.

Les Assemblees Territorials que editem aquest butlletí defensem el patrimoni i una sanitat capdavantera i de qualitat i tenim la convicció que, amb un estat propi, l'Hospital Clínic ja faria anys que estaria renovat i l'Escola Industrial podria oferir més espais verds i la conservació dels seus edificis per al gaudi visual dels ciutadans, sense perjudici dels serveis que ofereix actualment, tal com correspon a un país que estima i respecta la seva cultura.

Durant les últimes setmanes hem pogut llegir en algunes publicacions que l'Ajuntament no volia que el Clínic ocupés l'espai de l'Escola Industrial i que l'hospital s'hauria de repartir en diferents llocs.

De la seva banda, algunes informacions diuen que l'Escola Industrial vol conservar el seu patrimoni arquitectònic i que millorarà el seu espai i restaurarà els edificis.

En aquest moment no hi ha constància que hi hagi cap pacte o pressupost per tirar endavant aquests projectes i, a més, tampoc no queda clar que la divisió del seu espai sigui una bona solució per a l'Hospital Clínic. Ho volem tot i bé, com correspon a un país com cal.

Adheriu-vos amb grup o individualment a la plataforma: **"Un nou Clínic és possible salvant el recinte de l'Escola Industrial"**.

SOS MONUMENTS

L'associació SOS Monuments, nascuda a Catalunya en 1997, és una iniciativa d'un grup d'arquitectes, geògrafs, historiadors i diversos professionals preocupats per obrir canals de participació de la societat en la democratització i control de la gestió del patrimoni cultural. Els objectius de la nostra Associació són: l'estudi i la difusió del Patrimoni Cultural de Catalunya, i l'estudi i la conservació del Patrimoni Cultural de Catalunya, entre altres.

Eix.: Per què cal preservar el recinte de la Escola Industrial? Qui és el seu valor arquitectònic?

SOS M.: Durant més d'un segle el recinte de la Escola Industrial ha format part de la vida de Barcelona, tant en el seu començament com una fàbrica tèxtil, com posteriorment dedicat a l'ensenyament i altres activitats ciutadanes. El seu valor arquitectònic és evident. Entre la seva construcció i posteriorment en la seva remodelació, 12 arquitectes han intervingut en els diferents edificis, aplicant les seves tècniques constructives i donant vida a un conjunt que ocupa 4 illes de l'Eixample.

Eix.: Ja està reconegut com a Bé Cultural d'Interès Local (BECIL), per què cal fer un pas més i que se'l reconegui com a Bé Cultural d'Interès Nacional (BECIN)?

SOS M.: Per protegir-lo a nivell nacional. Així obtindria més reconeixement i més recursos per a la seva conservació.

Eix.: Hem pogut llegir recentment a diversos mitjans, que l'Ajuntament ha abandonat el projecte de construcció del nou Clínic als terrenys de l'Escola Industrial, i també que el Clínic ha adquirit l'hospital Plató per fer el Clínic descentralitzat. Què en pensem de tot això i quines alternatives proposen?

SOS M.: Que l'Ajuntament accepti no construir a l'Escola Industrial és una bona notícia que pot considerar-se un èxit de la Plataforma. Una alternativa que ens sembla vàlida seria situar un gran hospital al peu de Montjuïc (carrers Lleida Paral·lel). No es contempla un hospital descentralitzat.

Eix.: Considereu que l'Eixample està saturat a nivell urbanístic?

SOS M.: És un dels barris amb més densitat d'Europa. Una evidència: no es troba un lloc on ubicar un nou hospital.

Eix.: Com valoreu els plans de futur de l'Ajuntament, amb la pacificació de molts carrers, zones lliures de cotxes, etc...?

SOS M.: La idea de l'Ajuntament de sanejar la ciutat, acabar amb la pol·lució, reduir el nombre de cotxes, ampliar els espais verds, etc... és una bona notícia que ningú pot negar. Una altra cosa és, que la forma com s'està portant a terme: precipitadament, amb falta de consens, amb materials molt discutibles, ampliant les terrasses, etc..., produeixi un rebuig en una part de la ciutadania. Aquesta provisionalitat acabarà segons va dir l'Ajuntament, amb la convocatòria d'un concurs sobre diferents plans urbanístics.

Eix.: Es podria quedar el Clínic a l'edifici actual i que al mateix temps es desdoblaren els serveis?

SOS M.: Es podria remodelar la part més antiga, l'edifici patrimonial de Domènec Estepà per la Facultat de Medicina. Però això seria el Clínic el que ha de donar la seva opinió.

Eix.: Seria una bona opció obrir un procés participatiu un cop informada la ciutadania del barri a qui dona serveis bàsics?

SOS M.: Potser sí, però s'ha optat per la Plataforma.

Eix.: Amb quins suports compte la Plataforma?

SOS M.: Amb la mateixa Plataforma i les associacions adherides.

Eix.: S'han trobat amb una voluntat dialogant per part de l'Ajuntament i les altres entitats implicades (Diputació, Cat-Salut, el propi Clínic)?

SOS M.: Potser en algunes més que d'altres. Però per aconseguir això treballa la Plataforma.

Eix.: Creuen que a Barcelona es cuida suficientment el patrimoni arquitectònic?

SOS M.: Es cuida com una inversió turística. Falta sensibilitat. També caldria revisar el Catàleg per actualitzar més conjunts patrimonials.

Eix.: Són optimistes en aconseguir uns barris més sostenibles?

SOS M.: No és qüestió d'optimisme. És qüestió de treballar conjuntament la societat civil, els tècnics competents i les diferents Administracions. Per això treballem en Sos Monuments.

"Si continua l'ofec a l'hospital, acabarà marxant del barri"

Entrevista a Pere Ginés i Gispert, cap d'Hepatologia de l'Hospital Clínic

Escoltem què ens diu una persona que porta treballant molts anys en aquest Centre i que actualment és el Cap de l'important Servei d'Hepatologia, a més de Catedràtic de Medicina a la Universitat de Barcelona. Ens referim al Dr. Pere Ginés i Gibert, qui el primer que fa és dir-nos que "la situació és insostenible".

Eix.: Quina és la situació actual de l'Hospital Clínic (HC)?

PGG: La manca d'espai és tan important que en aquesta època de pandèmia, no ens podem ni plantejar la creació d'una nova UCI; les urgències -que estan en un edifici construït dins de l'edifici principal- s'han de fer en condicions precàries i es troben saturades. No dubto en dir que la situació d'ofec que pateix l'HC pot portar a que entri en un estat d'inanició que acabi amb ell. Cal urgentment trobar terrenys on ampliar i descongestionar el funcionament dels serveis.

A més, si es pretén que l'HC segueixi arrelat al barri i no hagi de traslladar-se a un altre lloc, cal aconseguir que aquest espai sigui proper, amb bona comunicació.

Eix.: Quins espais podrien ser?

PGG: S'havia pensat en els terrenys on hi havia la caserna dels bombers,

que són propietat de l'HC, i on per manca de diners no es va poder edificar en el seu moment. Segurament no es coneix que el lloguer de l'edifici on actualment es troben els bombers, al parc Joan Miró, és pagat per l'HC.

Per sentència judicial, sembla que aquest espai -que vam aconseguir com intercanvi amb l'Ajuntament per uns terrenys que l'HC tenia a Germanetes- no pot ser utilitzat per la necessària ampliació. L'altra alternativa és utilitzar una part del recinte de l'Escola Industrial, que no vol dir ni destruir el patrimoni arquitectònic, ni suprimir els serveis que hi ha actualment. Els arquitectes d'avui poden fer meravelles i créixer, cap a munt, per exemple. No s'ha estudiat seriosament aquesta possibilitat.

Si això no fos possible, el Patronat de l'HC s'hauria de plantejar el trasllat a una altra zona de Barcelona, cosa que

crearia un gran trasbals al barri. Pen-seu que botigues, bars i restaurants del voltant de l'HC es beneficien de l'activitat diària dels milers de treballadors de l'Hospital. A més, en cas que al traslladar-se en quedi algun servei hospitalari a l'Eixample, serà sempre una cosa residual.

També hem de considerar que la Facultat de Medicina està mancada d'espai malgrat les obres i reestructuracions dels darrers anys. No solament s'hi estudia la carrera de medicina, sinó que s'ha ampliat a infermeria, biomedicina, bioenginyeria, i totes elles necessiten tenir al seu costat un hospital universitari potent i avançat.

Eix.: La Plataforma que defensa la integritat de l'Escola Industrial és contrària a que s'utilitzi aquest recinte per ampliar l'HC.

PGG: És cert. Però, malgrat que s'anomenen "Un nou Clínic és possible salvant el recinte de l'Escola Industrial", no donen cap alternativa viable per a l'HC i, lamentablement, s'han dedicat

en exclusiva a lluitar contra la possible ampliació cap a l'Escola Industrial. Jo vaig anar a la presentació de la plataforma, i em va doldre que algunes de les entitats que en formen part es dediquessin a criticar de forma infundada la direcció de l'HC i a posar en tela de

judici la seva activitat al barri, la transparència i el comportament dels seus professionals. Ningú pot dubtar de la vocació de servei públic de l'Hospital i dels seus professionals, de la seva dedicació extrema -com es veu ara en època de pandèmia- i del funcionament democràtic i transparent de la institució.

Insisteixo en que l'asfíxia de l'HC és insuportable i que, si els veïns i veïnes de l'Esquerra de l'Eixample volen que aquest centre mèdic es quedi on és, s'han de trobar solucions en un curt termini. Ningú vol marxar, però si se'l condemna a la inanició i es retalla la capacitat de créixer, el més probable és que marxi del barri.

Quan el Dr. Pere Ginès deixa de parlar, queda a l'aire una sensació d'urgència, d'incomprensió per part d'algunes institucions i de desencís. Els que pretenem que en la República Independent de Catalunya hi hagi estructures d'excel·lència, i que puguin desenvolupar-se un dels millors Centres Mèdics i de Recerca del món, no ens podem permetre tancar els ulls.

Els espais esportius de l'Escola Industrial

Dins el recinte de l'Escola Industrial, a tocar del carrer Viladomat, hi ha un camp de futbol que fan servir quatre equips (més de mil usuaris) que acullen infants a partir de cinc anys, adolescents i joves de totes les categories. Aquesta és l'única instal·lació esportiva de futbol del barri (més de 200.000 h). Pertany a l'Ajuntament de Barcelona i el 80% dels socis són veïns de l'Eixample.

El senyor Ferran Garcia, vicepresident de la coordinadora dels clubs de futbol, fa notar especialment la funció educativa i integradora d'aquests clubs per als infants i joves, que cap administració participa en el manteniment, que assumeixen les famílies en la seva totalitat. Pel camp de l'Escola Industrial han de pagar un lloguer a l'Ajuntament i també pels diferents llocs d'entrenament, que el camp de futbol no pot absorbir. Cal afegir-hi que famílies amb problemes econòmics no gaudeixen d'aquests serveis a causa de les quotes, sense les quals els clubs no podrien subsistir.

El Sr. Ferran Garcia posa de manifest que a l'Hospitalet de Llobregat, municipi veí que compta amb menys habitants

que l'Eixample, gaudeixen de divuit camps de futbol, que fan servir els usuaris gratuïtament, a més de l'ajuda econòmica de l'ens municipal als clubs. Es plany que el barri sigui tan pobre en espais esportius, de l'oblit de l'Administració, i reivindica les quatre illes de l'E. I. com a pulmó i esponjament d'aquesta part de la ciutat.

AMB TU
HO PODREM
TOT!

FES-TE'N SÒCIA O SOCI

Història i actualitat de l'Escola Industrial i l'Hospital Clínic, i les implicacions al barri

UNA ESCOLA AMB MOLTA HISTÒRIA

- 1869 - Ocupa el recinte la fàbrica de filatures i teixit de cotó Can Batlló (edifici del rellotge) i es tanca el 1889. (Arquitecte Rafael Guastavino Moreno 1842-1908)
- El recinte de 4 illes de cases (889.200 m²) és un conjunt d'edificis modernistes del prestigiós arquitecte Rafael Guastavino Moreno i d'altres arquitectes de renom que hi van treballar per encàrrec de Josep Puig i Cadafalch.
- Obra protegida com a "Bé Cultural d'interès local". La llei 9/1993 aprovada per la Generalitat obliga al seu manteniment i prohibeix el seu enderroc.
- 1908 - Passa a ser propietat de la Diputació per encabir-hi l'Escola Industrial, creada el 1904 i l'Escola Elemental del Treball.
- 2020 - E. I. és propietat de la Diputació de Barcelona. L'Ajuntament de Barcelona hi té la propietat i l'ús de l'àrea esportiva (14.200 m²).

UN HOSPITAL AMB MOLTA HISTÒRIA

- L'Edifici principal al carrer Villarroel: Es posa la 1a. pedra el 1888 per l'Exposició Universal. S'inaugura el 1906, obra de l'arquitecte Josep Domènech i Estepà. S'hi trasllada part de l'Hospital de la Santa Creu.
- Es dedica a l'assistència (atenció de les classes populars), a la docència (Universitat de Barcelona) i a la investigació. És un hospital modern i preparat per l'època.
- Atrau científics de renom i compta amb el suport de la Mancomunitat de Catalunya. És capdavanter en cirurgia, la insulina per a la diabetis, traumatologia, transfusions de sang...
- El Dr. Moisès Broggi crea el servei d'urgències (1935).
- Acabada la Guerra Civil, els metges de l'HC es veuen obligats a exiliar-se o a treballar en la medicina privada.
- Els metges designats per la dictadura destrueixen la documentació de la Societat Catalana de Biologia.
- Es reprèn la tasca abandonada després de la guerra (1960), que creix i es recupera a partir del 1976.

L'ACTUALITAT A L'ESCOLA INDUSTRIAL

- Acull l'Escola Universitària d'Enginyeria Tècnica Industrial de Barcelona
- L'Escola del Treball.
- L'Escola Entença en barracons provisionals.
- La piscina St. Jordi (única piscina olímpica coberta de la ciutat).
- Els edificis Palau de Mar i Can Batlló acullen l'Escola d'adults, l'Escola d'idiomes i l'Escola d'Informàtica (600 persones)
- L'Edifici Residència Ramon Llull: S'hi troba una residència d'estudiants, l'escola de fotografia i un centre de recerca de l'Hospital Clínic.
- Les pistes poliesportives, edificis, vestuaris i un camp de futbol.
- A sota terra un gran dipòsit d'aigües pluvials de 16.000m³ que evita les inundacions periòdiques del Carrer Urgell amb Av. de Roma.

L'ACTUALITAT A L'HOSPITAL CLÍNIC

- El formen un conjunt de diferents locals i edificis: El Centre principal al carrer Villarroel, a l'Esquerra de l'Eixample, la Maternitat a les Corts, al carrer Còrsega, al carrer Rosselló, l'hospital Plató...)
- És un consorci públic entre la Generalitat de Catalunya (CatSalut) i la Universitat de Barcelona.
- Es dedica a l'assistència, a la docència i a la investigació.
- És l'hospital de referència per a tot l'Eixample, capdavanter i amb prestigi internacional i ocupa el n. 21 entre els millors hospitals del món.
- Ha estat pioner vinculant la recerca amb la docència.
- És el primer a l'estat en el trasplantament de ronyó (1965) de medul·la òssea al·logènica (1976), de pàncrees (1983) i d'úter (2020) Les línies de recerca són moltes i ocupa el primer lloc a l'estat espanyol de publicacions científiques biomèdiques.
- L'Hospital Clínic fa anys que necessita una ampliació ineludible i urgent estimada en 200.000m², per donar una cobertura assistencial, docent i de recerca adequada al moment històric i social del nostre país. En aquest moment les consultes externes i els centres de recerca s'han hagut de ressituar en altres edificis.
- Situat a l'Esquerra de l'Eixample, en depèn una població de 145.000 persones.

LES ENTITATS VEÏNALS

- Tant l'AVE com la Federació d'Associacions de veïns reclamen transparència en la publicació dels projectes i la conservació de l'espai de l'E. I. i dels serveis al veïnat.
- El grup d'arquitectes de l'Eixample del Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya està fent un estudi del barri i proposa els palaus firal de l'Av. Maria Cristina com a possible ampliació de l'Hospital Clínic.
- La creació de la Plataforma: "Un nou Clínic és possible salvant l'Escola Industrial" que demana al Departament de Cultura de la Generalitat que consideri i anomeni l'Escola Industrial, "Bé d'Interès Nacional".